

EESTI RAHVUSBIBLIOGRAAFIA KOOSTAMISE ALUSED

1. Üldsätted

Eesti rahvusbibliograafia koostamise eesmärk on tulenevalt Eesti [Rahvusraamatukogu seadusest](#) ja [Säilituseksemplari seadusest](#) eesti teavikute (edaspidi rahvusteavik) riiklik bibliograafiline registreerimine (edaspidi registreerimine).

- 1.1. Rahvusteavikutena käsitatakse **Eestis kõigis keeltes** avaldatud ja **välismaal eesti keeles** avaldatud väljaandeid olenemata andmekandjast ja ilmumisajast.
- 1.2. Lisaks rahvusteavikutele registreeritakse rahvusbibliograafias alljärgnevad **võõrkeelsed** väljaspool Eestit ilmunud Eesti kultuuri- ja teaduspärandisse kuuluvad väljaanded:
 - 1.2.1. teavikud, mille aluseks on eestikeelne algupärand, s.o tõlge eesti keelest;
 - 1.2.2. Eesti ja Eestist pärit autorite võõrkeelsed algupärandid;
 - 1.2.3. Eesti ja Eestist pärit autorite ja/või interpretide noodiväljaanded ja auvised;
 - 1.2.4. peamiselt Eestit, eestlasi, eesti keelt, teisi Eestis elanud/elavaid etnilisi rühmi ja Eestis elanud/elavaid isikuid käsitlevad teavikud;
 - 1.2.5. seadused, määrused ja ringkirjad, mis kehtisid ainult Vene Keisririigi Balti kubermangudes;
 - 1.2.6. õpikud, mis ilmusid Vene Keisririigi Balti kubermangudes kasutamiseks Eesti- ja/või Liivimaa kubermangu koolides; Vene Keisririigi teistes piirkondades ilmunud õpikud, mis olid õppekonna kuraatori poolt Balti kubermangude koolides kasutamiseks lubatud või soovitatud (trükises peab sisalduma vastav luba või soovitus).
- 1.3. Rahvusbibliograafia andmestikule luuakse juurdepääs Internetis punktis 2.1. nimetatud andmekogu vahendusel.

2. Registreerimise põhimõtted

- 2.1. Registreerimine toimub Eesti rahvusbibliograafia andmekogus (edaspidi ERB), mida peetakse vastavalt "Eesti rahvusbibliograafia andmekogu pidamise põhimäärusele".
- 2.2. Registreerimise tingimuseks on teaviku avaldatus autoriõiguse seaduse tähenduses.
- 2.3. Teavikud registreeritakse jooksvalt.
- 2.4. Registreeritavaks bibliograafiaüksuseks on teose kehastus. Erinevateks kehastusteks võivad olla:
 - 2.4.1. kordustrükk ja/või kordusväljaanne,
 - 2.4.2. erinev kandja (nt trükiväljaanne – võrguväljaanne, helikassett – CD, VHS – DVD jt).
 - 2.4.3. äratrükk – jadaväljaandes või artiklikogumikus ilmunud artikkel, mis on iseseisvalt avaldatud ja mis on identifitseeritav omaette bibliograafiaüksusena.
- 2.5. Eraldi bibliograafiaüksuseks ei loeta juurde trükke ning teaviku tagatis- või kasutuskoopiaid.
- 2.6. Registreeritavaks bibliograafiaüksuseks on ka väljaanded, mis kuuluvad kohtulahendi alusel hävitamisele või kustutamisele ja väljaanded, mille suhtes on autor esitanud nõude teose kasutamise lõpetamiseks (autor on teose tagasi võtnud).

3. Registreerimise valikupõhimõtted

- 3.1. ERB-s registreeritakse alljärgnevad teavikulaadid sõltumata ilmumisajast, kandjast ja formaadist ning juurdepääsupiirangutest:
 - 3.1.1. raamatud (49 ja enam lk), brošüürid (5-48 lk) ja jätkväljaannetena avaldatud monograafiad;
 - 3.1.2. jadaväljaanded ja teised pidevväljaanded – ajakirjad, ajalehed, väikelehed (sh infolehed ja -bülletäänid), jätkväljaanded ja lõimväljaanded (v.a veebilehed);
 - 3.1.3. noodiväljaanded, sh ühte muusikateost sisaldavad noodid ja teoste kogumikud, samuti muusikaalased õppematerjalid, mille mahust vähemalt poole moodustavad muusikateoste või nende osade noodid, ning muusikaõpetuse töövihikud;

- 3.1.4. auvised – audiovisuaalsed informatsiooni sisaldavad teavikud, sh teise bibliograafiaüksuse lisana ilmunud auvised, mis on identifitseeritavad omaette bibliograafiaüksusena;
 - 3.1.5. kartograafiaväljaanded – gloobused, kaardid, atlased, sh piiratud kasutajaskonnale valmistatud kaardid ja plaanid, kontuurkaardid-töövihikud, väljatrükid digitaalsetest kaardiandmebaasidest, sh teise bibliograafiaüksuse lisana ilmunud kartograafiaväljaanded, mis on identifitseeritavad omaette bibliograafiaüksusena
 - 3.1.6. graafilised trükised – plakatid;
- 3.2. Enne 1945. aastat ilmunud teavikute registreerimisel võib rakendada punktides 3.1. nimetatust erinevaid valikupõhimõtteid.

4. ERBis ei registreerita järgmisi väljaandeid:

- 4.1.1. käsikirjad;
- 4.1.2. jadaväljaannetes ja artiklikogumikes avaldatud artiklid, va siis, kui need on avaldatud äratrükidena, mis on identifitseeritavad eraldiseisvate bibliograafiaüksustena (vt. pkt. 2.5.3);
- 4.1.3. kliendilehed;
- 4.1.4. asutusesisesed dokumendid (sisekommunikatsiooni väljaanded, asutusesisesed normdokumendid jmt);
- 4.1.5. ainult Eestis trükitud, kuid väljaspool Eestit kirjastatud ja levitatavad teosed;
- 4.1.6. Eestis kirjastatud, kuid väljaspool Eestit levitatavad väljaanded, mis ei ole eesti keeles ega olulised Eesti kultuurile
- 4.1.7. Eesti kultuurile ebaolulist informatsiooni sisaldavad võrguväljaanded, kus puudub Eesti ühiskonna ja selle uurimise seisukohalt asjakohane informatsioon (nt ainult reklaami või muud müügi-alast informatsiooni sisaldavad võrguväljaanded; hasart- või muud mängukeskkonnad jne).
- 4.1.8. standardid;
- 4.1.9. patendid;
- 4.1.10. kasutusjuhendid, tehniliste seadmete manuaalid;
- 4.1.11. toote- ja ravimikataloogid, kaubapakkumiste nimestikud;
- 4.1.12. ristsõnaväljaanded;

- 4.1.13. mängud, sh lauamängud, mängukaardid, elektroonilised mängud (nt. arvuti- vm seadmetel mängimiseks mõeldud mängud);
- 4.1.14. postkaardid;
- 4.1.15. telefoniraamatud;
- 4.1.16. sõiduplaanid;
- 4.1.17. kutsed, ankeedid;
- 4.1.18. kalendrid ja päevikud, va mahuka tekstiosaga teatmik-kalendrid;
- 4.1.19. turismialased jm voldikud;
- 4.1.20. teatri-, kontserdi-, spordi- ja kultuuriürituste kavad ja programmid;
- 4.1.21. näituste ja messide kataloogid (va kunsti- ja fotonäituste kataloogid)
- 4.1.22. müüri-, laulu- ja lendlehed;
- 4.1.23. üksikute erialade ja ainekursuste õppeprogrammid ning õppeplaanid;
- 4.1.24. valimiste materjalid;
- 4.1.25. võrguväljaannete väljatrükid;
- 4.1.26. eeltrükid (uurimuse eelväljaanne enne lõplikku trükki);
- 4.1.27. Eestis subtiitritud välismaised videosalvestised;
- 4.1.28. raadio- ja telesaated, *podcastid*;
- 4.1.29. blogid, sotsiaalmeedia kanded;
- 4.1.30. veebilehed